

culpam fecimus, & in fauilla cineris perpendamus, quid per iudicium facti sumus. R A B A. Tyrus autem & Sidon sunt vrbes phenicis, interpretatur autem Tyrus angustia, & Sidon venatio, & significat gentes quas venator diabolus in angustia peccatorum comprehendit, sed saluator Iesus per euangelium absoluit. HIERO. Querimus autem vbi scriptum sit, q. in corozaim & Bethsaida dominum signa fecisse. A V G V S T. de perseverantia. Non ergo verum est, quod his temporibus, & his locis euangelium eius predicatum non est, in quibus tales omnes futuros esse praedicabat, quales multi in eius corporali praesentia fuerunt, qui in eum nec suscitatis ab eo mortui credere voluerunt. Ecce enim dominus attestatur, quod Tyrus & Sidonij aduari essent magna humilitatis penitentiam, quod in eis facta essent diuinarum signa virtutum. Porro, si etiam secundum facta, quae facturi essent si viverent mortui iudicantur, profecto quia fideles futuri erant, isti si eis cum tantis miraculis euangelium fuisset predicatum, non sunt vti que puniendi, & tamen in die iudicij puniuntur. Sequitur enim. Verumtamen dico vobis. Seuerius ergo punientur illi, isti remissius. HIERO. N. Quod ideo est, quia Tyrus & Sidon naturalem tantum legem calcauerant, iste vero ciuitates post transgressionem naturalis legis & scriptae, etiam signa quae apud eos facta sunt parauiderunt. R A B A. Impletum autem hodie videmus, dictum saluatoris, quia scilicet Corozaim & Bethsaida praesente domino credere noluerunt. Tyrus autem & Sidon postea euangelizantibus discipulis crediderunt. R E M L. Capharnaum autem metropolis erat Galilee, & insignis ciuitas illius provinciae, & ideo dominus specialiter mentionem illius facit, dicens. Et tu Capharnaum, nunquid vsque in caelum exaltaberis, vsque ad infernum descendes. HIERO. In altero exepitaphio reperimus, et tu Capharnaum, quod vsque ad caelum exaltata es, vsque ad infernales & est duplex intelligentia, vel ideo ad inferna descendes, quia contra praedicationem meam superbissime resististi. Vel ideo quia exaltata, vsque in caelum meo hospicio, & meis signis atque virtutibus tantum habens priuilegiu, maioribus pleceris supplicis, quod his quos credere noluerunt. R E M L. Non solum autem Tyrus & Sidon, sed ipsa Sodomorum, & Gomorrhorum fecerunt lenia peccata per comparationem, & ideo sequitur. Quia si in Sodomis facta essent virtutes, quae factae sunt in te, forte mansissent usque in hunc diem. C H R Y S O S. In quo augetur eorum accusatio, etenim maxima malitia demonstratio est, cum non solum his qui tunc erant, sed his qui nunquam fuerant mali apparent decessores. HIERO. N. Y M. In Capharnaum autem, quae interpretatur villa pulcherrima condennatur Hierusalem, cui dicitur per Ezechielem. Iustificata est Sodomia ex te. R E M I G. Ideo autem dominus qui omnia nouit, in hoc loco verbum dubitatum posuit, si forte, vt demonstraret, quia liberum arbitrium concessum est hominibus. Sequitur. Verumtamen dico vobis, quia terra Sodomorum remissius erit in die iudicij, quam tibi. Et sciendum est, quod nomine ciuitatis, vel terrae, non aedificia vel domorum parietes de minus increpat, sed homines in eis commorantes, secundum speciem Tropi, quae est metonymia. In qua per hoc quod continet id quod continetur ostenditur, per hoc autem quod dicitur. Remissius erit in die iudicij aperte demonstrat, quia diuersa sunt supplicia in inferno, sicut & diuersae sunt mansiones in regno caelorum. HIERO. Quare autem prudens lector & dilecti Tyrus & Sidon & Sodomia potuerunt agere penitentiam ad praedicationem saluatoris signorumque miracula, non sunt in culpa, non crediderunt, sed vix silentium in eo est, quod acturis penitentiam noluit praedicare. Ad quod facilis & aperta est responsio, ignorare nos iudicia dei, & singularium eius dispensationum sacramenta nescire, propositum fuerat domino Iudaei fines non excedere, ne iustam Pharisaeis & sacerdotibus occasione perfectionis daret, vnde & apostolis praecipit. In viam gentium ne abieritis. Corozaim & Bethsaida damnantur, quod praesente domino credere noluerunt. Tyrus & Sidon iustificantur, quod apostolis illius crediderunt. No quaeris tempora cum credentium intuearis salutem. R E M L. Solutur

autem & aliter, Fortassis erant plurimi in Corozaim & Bethsaida qui credituri erant, & erant multi in Tyro & Sydone qui non erant credituri. Et ideo non erant digni euangelio. Dominus ergo iterum habitatoribus Corozaim & Bethsaida praedicauit, ut illi qui credituri erant, crederent, & habitatoribus Tyri & Sidonis praedicauerit, ne forte illi qui non erant credituri, contemptu euangelii deterioris facti atrocius punirentur. A V G. de bono. Cap. 10. Quodam autem disputator Catholicus non ignobilis, hunc euangelij locum sic exposuit, vt diceret praesentis dominam Tyrios & Sidonios a fide fuisse postea recessuros, cum factis apud se miraculis credidissent, & misericordiam potius non eum illic ita fecisse, quoniam grauiori poena obnoxij herent si fidem quam tenuerant reliquissent, quam si eam nullo tempore tenuissent. Vel aliter. Praesentis profecto deus beneficia sua, quibus non liberare dignatur, haec autem est praedestinatio sanctorum, praesentis scilicet & praeparatio beneficiorum dei, quibus certissime liberantur quicumque liberantur. Ceteri autem non nisi in massa perditionis iusto diuino iudicio relinquuntur, vbi Tyrus relicti sunt & Sidonij, qui etiam credere poterant, si multa Christi signa vidissent, sed quoniam vt crederent non eis erat datum, & vnde crederent est negatum. Ex quo apparet habere quosdam in ipso ingenio diuini naturaliter minus intelligentiae, quod mouerunt ad fidem si congrua suis meritis, vel audiant verba, vel signa conspiciant, & tamen si dei alio re iudicio a perditionis massa non sunt gratiae praedestinatione discreti, nec ipsa eis adhibentur vel dicta diuina, vel facta, per quae possent credere, si audirent, vti que talia vel viderent. In eadem perditionis massa relicti sunt etiam Iudaei, qui non potuerunt credere factis in conspectu suo tant magnis clarique virtutibus. Cur enim non poterant credere, non tacuit euangelium dicens. Cum autem tanta signa fecisset coram eis, non poterant credere, quia dixit Esaias. Excecaui oculos illorum, & indurauit cor eorum. Non erant ergo sic excecati oculi, nec sic induratum cor Tyriorum, & Sydoniorum, qui credidissent, si qualia viderant, isti signa vidissent. Sed nec illis profuit, quod poterant credere, quia praedestinati non erant, nec illis obfuit, quod non poterant credere, si ita praedestinati essent, vt eos caecos dominus illumaret, & induratis cor lapideum vellent auferre. A V G V S T I N V S. de Con. Euang. Hoc autem quod hic dicitur, etiam Lucas commemorat continuatim euadam sermone domini etiam hic ex ipsius ore coniungens, vnde magis videtur ipse hoc ordine illa commemorari quo a domino dicta sunt, Matthaeus autem sua recordationis ordinem tenuisse, aut illud quod Matthaeus ait. Tunc coepit exprobrare ciuitatibus, sic accipiendum putant, vt punctum ipsum temporis voluisse credatur exprimeret, in hoc quod est. Tunc, non autem ipsum tempus aliquanto latius, quod hic multa gerebantur, & dicebantur. Quisquid ergo hoc credit, credat hoc esse bis dictum. Cum enim apud vnum euangelistam inueniantur quadam, quae bis dixerat dominus, sicut apud Lucam de non tollenda pera in via, quid mirum si aliquid aliud bis dictum sigillatim a singulis dicitur eodem ordine quo dicta est. Et ideo diuersus ordo apparet in singulis, quia & tunc quod ille, & tunc quando iste commemorat dictum est. C H R Y S O S. Quia tenebat dominus multos de superiori questione dubituros, & Iudaei Christum non receperunt quod gentilitas, tam prona suscepit, responderit hic cogitationibus eorum. Et ideo dicit. Respondens Iesus dixit. Confitetur tibi pater domine caeli & terrae. G L O. id est qui facis caelos & reliquis in terrenitate quos vis. Vel ad litteram. A V G V S T. de verbis domini. Si Christus dixit confiteor, quo longe est omne peccatum, confessio non est filius peccatorum, sed aliquando etiam iudicatoris. Confitemur ergo siue laudantes deo, siue accusantes nosmet ipsos. Dixit ergo. Confitetur tibi, laudando te, non accusando meum. HIERO. Audiant ergo qui saluatore non natum, sed redemptorem calumniantur quod patrem suum vocet caeli, & terrae dominum. Si. n. & ipse creatura est, & creatura conditorum suum patrem appellare potest, stultum fuit non & filius, & caeli, & terrae dominum, vel patrem similiter appellare. Gratias autem agit, quod apostolis aduentus sui aperuerit sacramenta, quae ignorauerunt scribae, & pharisaei, qui sibi sapientes videntur, & in conspectu suo prudentes

Cap. 10. Cap. 18. Hom. 39. Lib. 2. c. 33. Hom. 39. Lib. 3. c. 12. Ser. 8. Cap. 8.

Et ideo sequitur. Quia abscondisti haec a sapientibus, & prudentibus, & reuelasti ea paruulis. A V G. de Verbis Domini. Nomen sapientum, & prouidum superbos intelligi posse ipse exposuit, cum ait. Reuelasti ea paruulis. Quid enim est paruulus, nisi humilibus? G R E G O. 27. Moral. Quod enim non subiungit. Reuelasti ea stultis, sed paruulis. Ita pater, quoniam sic fuit placitum ante te. Omnia mihi tradita sunt a patre meo. Et nemo nouit filium, nisi pater, neque patrem quis nouit, nisi filius, & cui voluerit filius reuelare. Nemo nouit patrem, nisi filius, & cui voluerit filius reuelare, quod non ita intelligendum est quasi filius a nullo posset agnoscere, nisi a patre solo. Pater autem non solum a filio, sed etiam ab eis, quibus reuelauerit filius. Sic enim potius dictum est, vt intelligamus patrem, & ipsum filium per filium reuelari, quia ipse est menti nostrae lumen, vt quod postea intulit. Et cui voluerit filius reuelare, non tantum patrem, sed etiam filium accipiamus, ad totum enim quod dixit illatum est, verbo enim suo se pater declaratur. Verbum autem non solum id quod per verbum declaratur, sed etiam seipsum declarat. C H R Y. Si ergo patrem reuelat, & seipsum reuelat. Sed hoc quidem, vt manifestum dimittit, illud autem posuit, quia, sperat esse dubium, per hoc etiam instruit, quod adeo concordat patri, quod non est possibile aliquid venire, ad patrem, nisi per filium: hoc enim maxime scandalizabat, quod videbatur Deo contrarius. Et ideo per omnia hoc destruitur studium. C H R Y. Per ea quae dicta sunt in desiderium suum discipulos constituerat, ostendens ineffabilem suam virtutem: nunc autem eos ad se vocat, dicens. Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis. A V G. de verbis Domini. Quare enim omnes laboramus? nisi quia sumus homines mortales, lutea vasa portantes, quae faciunt inuicem angustias, sed si angustentur vasa carnis, dilatantur spatia charitatis: ad quid ergo dicit. Venite ad me omnes qui laboratis? nisi vt non laboretis? H I L A. Legis etiam difficultatibus laborantes, & peccatis saeculi oneratos ad se aduocat. HIERO. Grauius enim esse onera peccati & Zachariae Propheeta testatur, iniquitatem dicens sedere super talentum plumbi. Et Psalmista compleuit. Iniquitates meae aggregatae sunt super me. G R E G O. Moral. Asperum etiam iugum, & durum seruitutis pondus est subesse temporalibus, ambire terrena, retinere labentia, vel stare in non stantibus, appetere quidem transeuntia, sed cum transeuntibus nolle transire. Dum enim contra votum cuncta giunt, quae prius mentem ex desiderio adoptionis affligerant, post ex patore amissionis praemunt. C H R Y. Non autem dicit. Venite ille & ille, sed omnes qui in sollicitudinibus, qui in tristitia, qui in peccatis estis, non vt expectam noxas, sed vt soluaui peccata. Venite, non quoniam indigeo vestra gloria, sed quia volo vestram salutem, vnde dicit. Et ego resciam vos, non dixit: saluabo, solum sed quod multo amplius erat. Resciam vos, i. in omni quiete conseruam. R A B A. Non solum exonerabo, sed interna refectione saturabo. R E M L. Venite dicit non pedibus, sed moribus, non corpore, sed fide. Ille naque est spiritualis accessus, quo quisque Deo appropinquat, & ideo sequitur. Tollite iugum meum super vos, & R A B A. Iugum Christi est euangelium Christi quod Iudaeos, & Gentes in unitate fidei coniungit, & sociat. Hoc autem super nos iubemur sumere, i. in honore habere, ne forte subitis ponentes, i. illud prae contemnentis luteis pedibus vitiorum conculcemus, vnde subditur. Discite a me. A V G. de Verbis Domini. Non mundum fabricare, non in ipso mundo miracula facere, sed quia mitis sum & humilis corde. Magnus esse visus a minimo incipere. Cogitas magnam fabricam constituere celsitudinis? de fundamento prius cogita humilitatis, & quanto quisque vult superimponere maius aedificium, tanto altius fundamantum quo a rem perueniturum est cacumen nostrae aedificij? vsque ad conspectum Dei. R A B A. Discendum ergo nobis est a Saluatore nostro, vt sumus mites moribus, & humiles mentibus, neminem laedamus, neminem contemnamus, & virtutes quas foris ostendimus, in opere, iustus teneamus in corde. C H R Y. Et ideo incipiens diuinae legis ab humilitate incipit, & maximum premium ponit dicens. Eruiuentis requiem animabus vestris. Hoc maximum est premium, non enim alteri efficeris utilis solum, sed te ipsum requiescere facis, & ante futuram hanc tibi dat promissionem, in futuro autem perpetua gaudebis requie. C H R Y. Et ne formidaret, quia dixerat, onus & iugum, subdit. Iugum enim meum suauis est, & onus meum leue. H I L A. Iugi autem suauis & leuis oneris blandimenta proponit, vt credentibus eius boni scientia praesentis, quod ipse solus nouit in patre. G R E G O. Moral. Quid graue mentis nostrae: ceruicibus imponit, qui nitatur omne desiderium, quod

Cap. 3. Cap. 10. Homil. 39. Sermon. 10. Cap. 23. Cap. 16. Cap. 39.

quod perturbat precipit, qui declinare laboriosa mundi huius it...

Serm. 9.

inuenietis requie animabus vestris. Iugum enim meum suauis est...

CAP. XII.

In illo tempore: abijt Iesus per sata sabbato: discipuli autem eius esurientes...

HIERO. Quomodo enim laus est lege euangelium, cum in lege homicidium...

CAP. XII.

LO. Narrata predicatione cum miraculis vnius anni ante questionem Ioannis factis...

Lib. 2. c. 34.

Hom. 40.

tempore abijt Iesus per sata sabbato. AVG. de Conuentione. Hoc autem quod hic sequitur...

ei. Ecce discipuli tui faciunt quod non licet facere sabbatis. AVG. de operibus Monachorum...

li tui faciunt, quod non licet eis facere sabbatis. At ille dixit eis: Non legistis quid fecerit David...

quomodo intrauit in domum Dei, & panes propositionis comedit, quos non licebat ei edere...

Ad confutandum siquidem calumniam Pharisaeorum veteris recordatur historia, quando David fugiens Saulem...

HIERO. Obferua tamen, quod panes propositionis nec David, nec pueri eius accepterunt...

LIB. 1. Q. 2. LIB. 2. C. 35. LIB. 2. C. 35.

LIB. 2. C. 35. LIB. 2. C. 35. LIB. 2. C. 35. LIB. 2. C. 35.

pli sabbata violant, ut multo minus ad ipsum euulsarum sabbato aplicum crimen pertineat...

vobis, quia templo maior est hic. Si autem sciretis quid est, misericordiam volo & non sacrificium...

Et cum inde transisset: venit in Synagogam eorum. Et ecce homo manum habens aridam...

CHRISTY. Vnde autem rursus qualiter ad veniam ducens sermonem, discipulos rursus venia superiores ostendit...

HIERO. Vbi sic soluit propositam questionem, ut interrogantes avaritiae condemnaret...

HIERO. In euangelio quo videntur Nazareus & Hebionites, quod nuper in graecum de hebraico sermone translitulum...

HIERO. Quia destructionem sabbati qua discipulos arguebant, probabili exemplo excusauerat, ipsum calumniari voluit...

magis melior est homo oue? Itaque licet sabbatis benefacere. Tunc ait homini: Extende manum tuam...

Et extendit, & restituta est sanitas, sicut altera. Exeuntes autem Pharisaei, consilium faciebant aduersus eum...

Interrogant quare Marcus & Lucas eum interrogasse commemorant, & tunc illis tacentibus, proposuit similitudinem de oue...

CHRISTY. Intendit autem qualiter vane excusationis de solutione sabbati inducit, sed quia iam insanabiliter agrotabat ad opus peccati...

HIERO. Vbi sic soluit propositam questionem, ut interrogantes avaritiae condemnaret...

HIERO. Quia destructionem sabbati qua discipulos arguebant, probabili exemplo excusauerat...

HIERO. Quia destructionem sabbati qua discipulos arguebant, probabili exemplo excusauerat...